

VILJANDI GÜMNAASIUMI SISEHINDAMISE ARUANNE

Viljandi Gümnaasium on töötanud 2021-2023 aastateks kehtestatud arengukava „MEIE INIMESED 2.0“ alusel.¹ Käesolevas sisehindamise aruandes vaadeldakse arenguperioodil toimunut arengukavas toodud eesmärkide valguses. Käesolev dokument võtab kokku kogu arengukava perioodi, pöörates mõnevõrra rohkem tähelepanu 2022/2023 ja 2023/2024 õppeaastatel läbi viidud uuringute, seminaride ja arutelude tulemustele.

Sisehindamise aruande koostamisel on lähtutud järgmistest uuringute, seminaride ja koolituste, eksamite ning arutelude tulemustest:

- HARNO poolt läbi viidud õpilaste rahulolu küsitluse tulemused 2021-2023²
- Tallinna Ülikooli õpetaja uurimuse tulemused 2023³
- Õpetajate tööõnnelikoolituse grupiarutelude ettepanekud ja tähelepanekud 2023
- Õpetajate suvise meeskonnaseminaride arutelude tulemused ja ettepanekud 2023⁴
- Ettevõtliku kooli välishindamise raport 2023⁵
- Riigieksamite tulemused⁶
- Koolisisesed küsitlused õpilaste ja õpetajate seas
- Õppenõukogu koosolekud
- Laiendatud juhtkonna arutelud
- Hoolekogu arutelud vahemikus 2021-2023
- Õpilasesinduse kohtumised kooli juhtkonnaga vahemikus 2021-2023

Viljandi Gümnaasiumi sisehindamise aruande ettepanekud on aastateks 2024-2027 koostatava kooli arengukava aluseks. Ettepanekute koostamisel on arvesse võetud kooli kasutada olevaid ressursse, riikliku hariduspoliitika prioriteete ning koolipere liikmete hinnanguid.

Sisehindamise aruanne on kooskõlastatud järgmiste osapooltega:

- Kooli õppenõukogu
- Kooli hoolekogu
- Kooli õpilasesindus
- Kooli pidaja

¹ https://www.viljandigymnaasium.edu.ee/sites/viljandigymnaasium.edu.ee/files/dokumentid/viljandi_gymnaasiumi_arengukava_2021-2023.pdf

² <https://infotahvel.edu.ee/rahulolu/haridusasutus/?code=UU6HHBS8IV>

³ https://drive.google.com/file/d/1ibMBHkPxGI3bR3q4QmPhFF2Ot_N2b030/view?usp=sharing

⁴ https://docs.google.com/document/d/17iwRcac4tBZpUTuAYZCI5H02nggpHkTXMHB61vFwL5I/edit?usp=drive_link

⁵ https://drive.google.com/file/d/1RxeaZle4XSq8H1T-jycqP4nDOYK6lOwn/view?usp=drive_link

⁶ https://drive.google.com/drive/folders/1Q-8Gdp_lfqQM0whmAKWidQ5g971CJeC?usp=drive_link

ÜLEVAADE KOOLI HETKESEISUST

Õpilaskond

Viljandi Gümnaasiumis õpib 523 õpilast (2023. a novembri seisuga). Tavapäraselt on kooli õpilaste arv olnud õppeaasta alguses üle 540, kuid 2023/2024 õppeaastat on mõjutanud ühelt poolt Tallinna õpperühma üleandmine Tallinna Pelgulinna Riigigümnaasiumi koosseisu ning 11. klassi õpilaste väiksem arv, mis tulenes tavapärasest väiksemast sisseastujate arvust. Õppeaastaks 2025/2026 võib prognoosida taas üle 540 õpilase.

Õpilastest ligi 2/3 on Viljandi linnast, ülejäänutest enamik on Viljandi maakonnast. Igal aastal kandideerib meie kooli 270-300 õpilast, mis on ligikaudu 90% maakonna põhikoolilõpetajatest. Samas on kandidaatide seas palju teistest maakondadest kandideerijaid. Vastu võtab kool igal aastal 180-200 õpilast.

Lõppeva arenguperioodi jooksul on vähenenud maakonnaväliste õppijate osakaal koolis. Kooli juhtkonna hinnangul on selle tendentsi peamiseks põhjustajaks riigigümnaasiumide võrgustiku laienemine lähimaakondadesse. Endiselt on mõjutajaks ka Tartu linna gümnaasiumid. Kooli maine õppeasutusega seotud inimeste silmis ning ka kogukonnas väga hea⁷.

Riigieksamid, lõpetajad ja akadeemiline edukus⁸

Riigieksami tulemused eesti keeles on arenguperioodi jooksul stabiilselt paranenud. Õppeaastal 2021/2022 oli Viljandi Gümnaasiumi õpilaste eesti keele riigieksami keskmine tulemus riigigümnaasiumide seas parim ning ka 2022/2023 õppeaastal ületas eesti keele eksami keskmine tulemus riikliku keskmise seitsme punktiga.

Peamise võõrkeelena õpivad Viljandi Gümnaasiumi õpilased inglise keelt. Kogu arenguperioodi vältel on enamus abiturientidest sooritanud C1 Advanced rahvusvahelist inglise keele eksamit (viimastel aastatel u 60% abiturientidest) ning ning valdav enamus eksami tegijatest omandavad C1 või C2 keeletaseme.

Matemaatika riigieksami tulemused on olnud arenguperioodil võrdväärset riigi keskmiste tulemustega. Heade tulemustega paistis silma 2021/2022. aasta lend, kuid 2022/2023. aasta lennu keskmine tulemus laias matemaatikas jäi napilt alla riigi keskmisele näitajale.

Arenguperioodi jäänud panuseuringutest võib välja lugeda, et koolipoolne panus õpilaste edasijõudmisesse on olnud ootuspärane. Positiivse trendina võib välja tuua, et kui 2020. aastal oli eesti keeles koolipoolne panus veel ootuspärasest madalam, siis 2021. aastal ja 2022. aastal tulemused paranesid ning 2022. aastaks on koolipoolne panus muutunud ootuspäraseks. Sisehindamise aruande koostamise ajaks ei olnud koolini jõudnud 2023. aasta tulemusi.

Kuldmedaliga on lõpetanud 24 ja hõbemedaliga 28 õpilast. Kolmel viimasel õppeaastal on igal aastal koolist välja arvatud keskmiselt 5% õpilastest. Enim lahkub õpilasi 10. ja 11. klassi jooksul ning peamisteks põhjusteks on kooli vahetus ja raskused õppetöös edasijõudmises.

⁷ <https://infotahvel.edu.ee/rahulolu/haridusasutus/?code=UU6HHBS8IV>

⁸ https://drive.google.com/drive/folders/1Q-8Gdp_lfgfQM0whmAKWidQ5g971CJeC?usp=drive_link

Edasiõppijate osakaal lõpetajate arvust ületab Viljandimaa ja Eesti tulemusi. 56% lõpetajatest läheb otse ülikooli õppima (2022/2023 õppeaasta lõpetajate seis) ning 18% osalevad muus tasemeõppes. 24% lõpetajatest võtavad kas vaheaasta või ei õpi edasi tasemeõppes.⁹

Puudub aga teave selle kohta, milline on seis mõne aasta möödudes. Ehk puudub teadmine, kas õpilased jäävad esimesena valitud erialadele õppima, katkestavad õpingud või vahetavad eriala. Küll aga avalikustas TalTech¹⁰ 2023. aasta sügisel, et Viljandi Gümnaasium on kümne Eesti gümnaasiumi seas, kust minnakse enim edasi õppima just nende kõrgkooli.

Õpetajaskond

Viljandi Gümnaasiumis on 2023/2024 õppeaasta alguse seisuga 65 töötajat, kellest 57 töötab täis- või osakoormusel õpetajana. Kooli õpetajate keskmine vanus on 2022/2023 õppeaasta seisuga 55 eluaastat, mis on kõrgem kui riigi keskmine näitaja (49). Kõigist töötajatest 40 inimest (2023/2024 õppeaasta seisuga) on töötanud koolis alates kooli avamisest 2012. aastal. Seega on kaadrivoolavus olnud kooli tegevusaja jooksul madal. Küll aga võib prognoosida lähiaastateks tavapärasest rohkem muudatusi personalis, kuna mitmed töötajad jõuavad pensioniikka.

Arenguperioodil on kollektiiviga liitunud 13 uut töötajat (neist 6 alla 35 eluaasta vanad), neist lausa 8 alustasid tööd Viljandi Gümnaasiumis 2023/2024 õppeaastal. Käesoleval õppeaastal liitujatest enamused (6) asusid tööle osakoormusega ning uutest töötajatest 3 on kooli enda vilistlased. Viimane fakt annab usku, et koolil on vilistlaste silmis hea maine.

Arenguperioodil on 5 töötajat läinud pensionile, 1 töötaja lahkunud ametist poolte kokkuleppel, 1 töötaja lahkunud tähtajalise lepingu lõppemisel ning 4 töötajat lahkunud omal algatusel. Omal algatusel lahkujate seas olid 3 õpetajat töötanud koolis kuni viis aastat ning olulise lahkumise põhjusena nägid nad liiga suurt töökoormust.

Taristu ja inventar

Kooli taristu on arenguperioodil jäänud suures osas samaks, kuid parandatud on liikumis- ja nägemisvaegustega inimeste ligipääsu koolimajale ning liikumisteede korrastamist majas sees. Riigi Kinnisvara ASiga koostöös valmis aatriumis kaldtee, mis võimaldab ratastoolis liikujatel iseseisvalt aatriumist kooli hoovi pääseda. Samuti muudeti koolimaja ümbritsev laudistee ratastoolis liikujale kasutatavaks ning korvpalliplats kui evakuaatsiooniala neile ligipääsetavaks. Nova õppehoonesse paigaldati nägemisvaegusega inimestele taktilised teed.

2021. aasta alguses viidi lõpule kooli bändiruumi uuendus ning soetati salvestustehnika, mis võimaldab õpilastel heliloomingut salvestada. 2023. aastal muudeti ruum N203 õpetajate vaikseks tööruumiks ning sinna paigaldati heli summutavad vaheseinad ühes kolme töökohaga.

⁹ https://drive.google.com/file/d/1OR1PN48-s_H2VbnFtVa-rzrJAT6cxtxm/view?usp=sharing

¹⁰ https://drive.google.com/file/d/1_VVnEZcZNow-dltewC7PEeaQ-INMEbSC/view?usp=drive_link

Kooli sotsiaalne kliima

Arenguperioodi on jäänud mitmed keerulised aastad, mida on ilmestanud globaalsed kriisid. 2021. aastat ilmestas koroonaviirusest tingitud distantsõpe, mis mõjutas paljude õpilaste õpiharjumusi ning koolikeskkonda naasmine valmistas osadele õpilastele raskusi. 2022. aastal algas Ukraina sõda, mis esiti riivas paljude koolipere liikmete turvatunnet. Kriisidele järgnenud majandussurutis on mõjutanud perede toimetulekut ning osaliselt on sellega kaasnenud mured jõudnud ka kooliellu. Ühest kriisist teise liikumine on mõjunud kurnavalt nii õpilastele kui ka kooli töötajatele.

Koolielu on mõjutanud ka kahe õpilase surmajuhtumid lühikese ajavahe jooksul, mistõttu on üle vaadatud nõustamiskeskuse töökorraldus ning muudetud seda selliselt, et õpilastele oleks võimalik pakkuda rohkem koolipsühholoogi vastuvõtuaegasid. Koostöö on jätkunud SA Viljandi Haiglaga ning nende spetsialiste on kaasatud vaimse tervise toetusmeetmete planeerimisse. Abiks on olnud Rajaleidja spetsialistid, kellega koos on analüüsitud tugisüsteemide tööd. Puudusi tugisüsteemide töös tuvastatud ei ole.

Oluliseks teemaks on kujunenud kokkulepetest kinnipidamise küsimus. Sellest johtuvalt on üle vaadatud mitmed korrad ning loodud uusi. 2022/2023. õppeaastal korrigeeriti kooli õppekava, 2023/2024. õppeaasta eel koostati aastaplaani koostamise juhend, mille alusel valmis üldtööplaani. Samuti on valminud uus arenguestluste läbiviimise juhend, mis ootab veel kinnitamist ning 2023/2024 õppeaastal valmib uus kodukord ning uuendatakse töökorralduse reegleid.

KOOLI ARENGUKAVAS PÜSTITATUD EESMÄRKIDE SAAVUTATUS

Õpioskuste arendamine: Õpilase õpioskuste läbiv arendamine

Arenguperioodi eesmärgiks seati õpilaste õpioskuste süsteemne ja läbiv toetamine. Selle eesmärgi saavutamist raskendas 2020/2021 õppeaastal üle riigi rakendatud distantsõpe. Järgnevat õppeaastat ilmestas õppetöösse uuesti sisseelamine ning süsteemsem töö antud eesmärgi saavutamiseks algas 2022/2023. õppeaastal.

Arenguperioodil viidi ellu järgmised tegevused:

- Kasutusele on võetud individuaalse arengu jälgimise kaardid, mille eesmärgiks on kaardistada põhjalikumalt õpilaste individuaalsed õpieripärad. Kaart on arendamisel ja selle suunas teevad koostööd riigigümnaasiumide õppenõustajad.
- 2022 koostati uus arenguestluste kord¹¹, mille alusel viivad õpetajad läbi arenguestlusti. Uue formaadina on kasutusele võetud grupivestlused, mida enamasti kasutatakse abiturientidega vestlemiseks.
- Alates 2021. aasta sügisest on kõigile I aasta õpilastele korraldatud käivituslaagrid, kus aidatakse neil sisse elada gümnaasiumiellu. Käivituslaagrite toel saavad rühmajuhendajad paremini tuttavaks uute õpilastega ning järgnevate rühmajuhendajate tundidega toetada nende õpioskuste arengut.
- 2021 talvel toimusid õppesuundade päevad, mille raames sama õppesuuna õpilased läbi kolme aasta said üheskoos arutleda õppesuuna murekohtade ja tugevuste üle.
- Arenguperioodi jooksul on toimunud digikohvikud (st uusi digitaalseid rakendusi ja riistvara tutvustavad tunnid) ning mõned MUHVi (metoodiliste uuenduste huvivestlused ehk õpetajalt õpetajale toimuvad koolitused) sessioonid.
- Osaletakse regulaarselt Tallinna Ülikooli uuringutes, mille tulemusi saab kasutada õpioskuste arengut toetavateks tegevusteks.
- 2023/2024.õa rakendatud katsetusena iseseisva õppimise päevi - esialgu kaks korda õppeaastas

Arenguperioodil jäid tegemata:

- Koostöö Tartu Ülikooliga - Kuigi arenguperioodi alguses oli koolil rohkem koostöökogemust Tartu Ülikooliga, pakkus arenguperioodi käigus Tallinna Ülikool rohkem võimalusi kaasa lüüa kooli arengut kaardistavates uuringutes. Sellest johtuvalt kujunes välja tihedam koostöö Tallinna Ülikooliga. Tulevaks arenguperioodiks ei võeta eraldi prioriteediks kindla ülikooliga koostööd ning ollakse avatud erinevateks koostöövormideks.
- Õpilaste arengukaartide formaat vajab endiselt uuendamist - Hetkel pole kinnistunud ühte kindlat mudelit ning rühmajuhendajad saavad vabamalt kujundada oma rühma vajadustele vastavaid arengukaarte.

¹¹ <https://docs.google.com/document/d/1wWvqZbsei2F0vfzrkZphiHasR-RnCG1/edit?usp=sharing&ouid=111687093069581708300&rtpof=true&sd=true>

- Mentorõpilaste süsteem on vastupidiselt planeeritule soiku jäänud - Senine valikkursuse formaat ei ole end senimaani õigustanud. Kooli karjäärikoordinaatoril on eesmärk mentorõpilaste süsteemi 2024/2025. õppeaastal muuta. Nii nagu nähakse vajalikuna õpetajalt-õpetajale koolituse mudelit, näevad õpetajad olulisena õpilaselt-õpilasele õppimise suhet.
- Kuigi digikohvikuid ja MUHVe on toimunud, ei ole need kujunenud regulaarseteks koolitusformaatideks - Osalt on regulaarsust pärssinud kriisiaastad, osalt on fookus nihkunud väliste koolitajate poolt juhitud koolitustele. Õpetajatelt on ühistelt aruteludelt tulnud tagasisidet, et majaväliste koolitajate asemel tahetaks rohkem kolleegilt-kolleegile koolituse formaati proovida. Samuti on läbi käinud õpiringide loomise soov.

JÄRELDUSED: Oluliseks täienduseks võib pidada käivituslaagreid, arenguestluste korra loomist ning koostöö tekkimist Tallinna Ülikooliga. Samas on vaja õpioskuste arendamise teemaga edasi liikuda. 2023. aasta suvise meeskonnaseminari raames sõnastasid õpetajad eesmärgiks disainida tulevaks õppeaastaks õpioskuste kursus, mis toetaks õppijate õpioskuste kujunemist gümnaasiumi jooksul.

Ettepanekud uueks arenguperioodiks:

- Disainida õpilastele õpioskuste kursus. Selle üheks osaks võiksid olla käivituslaagrid.
- Töötada välja toimiv mentorõpilaste süsteem
- Toetada õpetajate teadlikkust kolleegilt-kolleegile koolituste kaudu ning muuta need süsteemseteks. Käivitada õpingid õpetajatele, mis toetaks nende professionaalset arengut üldpädevuste, sh õpioskuste alal.

Õpetaja kui mentor - õpetaja mentori rolli teadvustamine

Selles valdkonnas toimusid arenguperioodil peamised muutused. Kuigi mentori ametinimetus ei ole kasutust leidnud, lähtutakse siiski olulisel määral mentorlusest tulnud põhimõtetest rühmajuhendajate igapäevases töös.

Arenguperioodil viidi ellu järgmised tegevused:

- Valminud on rühmajuhendajate tööjuhendi mustand, mis on plaanis kinnitada 2023. aasta lõpuks. Sisend saadi 2021. aasta rühmajuhendajate aruteludelt, mis toimusid digitaalselt. 2020. sügisel ja 2021. kevadel koolitasid Viljandi Gümnaasiumi õpetajaid Viimsi Gümnaasiumi direktor Karmen Paul ja õpilasnõustaja Lemme Randmaa, kes jagasid mentorluse kogemusi Viimsi Gümnaasiumi näitel.
- Alates 2021/2022 õppeaastast saavad I aasta õpperühmad endale kaks rühmajuhendajat ehk rakendatakse tandemrühmajuhendamist. Nõnda on ühe õpperühma juhendamine jagatud kahe inimese vahel, kes saavad selle võrra individuaalsemalt toetada õpperühma õpilasi. Tänu muudatusele on arenguestlused muutunud süsteemsemaks.
- 2021. aastal käis koos rühmajuhendamise metoodika töörühm. Kuigi töörühma koostöö kujunes lühiajaliseks, kasvas sellest välja struktuurne muudatus. 2022/2023.

õppeaastast asus tööle sotsiaalpedagoogina senine inimeseõpetuse õpetaja Jane Ivanova, kes ühtlasi alustas tööd rühmajuhendajate nõustajana. Tema ülesandeks on kaardistada õpperühmade juhendajate vajadused ning pakkuda neile tuge rühmajuhendaja töös.

Arenguperioodil jäid tegemata:

- Tandemrühmajuhendamise analüüs - Osaliselt on seda tehtud rühmajuhendajate nõustaja poolt, kuid tervikanalüüsi kui sellist veel ei ole. Plaan on seda teha 2023/2024 õppeaasta jooksul, kui esimene sellisel kujul tööd alustanud lend hakkab lõpetama.
- Arenguvestluste korra analüüs - Kord on valminud, kuid vaja on analüüsida, kui palju selle alusel vestlusi läbi viiakse ning kas see juhend eesmärki täidab. Samuti on tulnud õpilaste poolt tagasisidet, et nendega pole igal aastal arenguvestlust läbi viidud.
- Rühmajuhendaja tööjuhend pole veel kinnitatud - Kuigi mustand on vaadatud üle ka rühmajuhendajate nõustaja poolt ja saanud tema heakskiidu, pole juhtkond jõudnud seda veel õppenõukogule tutvustada. Selle protsessiga oleks saanud kiiremini edasi liikuda. Eesmärk on see kooskõlastada õppenõukoguga 2024. aastal. Küll aga on rühmajuhendamist puudutavad suunised lisatud õpetajate ametijuhenditesse.
- Mentorluse põhimõtete selgem juurutamine - Kuigi tandemrühmajuhendamise juures on mitmeid mentorlusele viitavaid tunnuseid, pole tegu klassikalises mõttes veel mentorlusega. Täna ei tööta Viljandi Gümnaasiumi õpperühmad mentorrühmade põhimõttel nagu seda teevad mitmed teised riigigümnaasiumid. Samas on sammud selles suunas tehtud ning võrreldes arenguperioodi algusega rühmajuhendamine võtnud selgema vormi.

JÄRELDUSED: Rühmajuhendamise osas on kolme aasta jooksul toimunud olulised muudatused. Kuigi õpetajatepoolne tagasiside on olnud positiivne tehtud muudatusele, vajab süsteem selgemat tagasisidet ka õpperühmade õpilastelt. Nüüd, kus esimene muudatusest puudutatud lend hakkab lõpetama, on sobilik aeg muudatust analüüsida õpilaste pilkude läbi.

Ettepanekud uueks arenguperioodiks:

- Viia läbi tandemrühmajuhendamise analüüs, kuhu on kaasatud õpilased ja õpetajad, kes on olnud muudatusest otse mõjutatud.
- Kinnitada rühmajuhendajate tööjuhend
- Analüüsida ja arendada arenguvestluste süsteemi

Seostatud õppekava - Lõimitud seostel põhineva õppekava arendamine

Õppekavade uuendamine on olnud käesoleval arenguperioodil mitte ainult Viljandi Gümnaasiumi, vaid laiemalt üleriigiliseks prioriteediks. Kuigi kooli õppekava on lõppeval arenguperioodil arendatud seatud eesmärgi suunas, otsustas kooli juhtkond suurte muudatuste tegemise eel ära oodata uued riiklikud suunised, mistõttu võib eos öelda, et seostatud õppekava loomine saab olema ka uue arenguperioodi tegevuseks.

Arenguperioodil viidi ellu järgmised tegevused:

- Üle on vaadatud olemasolevate partneritega koostöölepingud ning sõlmitud uusi koostöökokkuleppeid.
 - Jätkunud on valikkursuse “Aken tervishoidu” pakkumine õpilastele ja iga-aastaselt on Viljandi Haigla kursust õpilaste vajadustele vastavalt kohendanud.
 - Eesti Töötukassa Viljandimaa kontor sõlmis 2022/2023 õppeaastal koostöölepingu kooliga, et osutada rühmajuhendajate tundide kaudu karjääriteenuseid I, II ja III aasta õpilastele, toetamaks nende sisenemist iseseisvasse ellu.
 - Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga koostöös avanevad 2024. aastal uued kursused: Enesejuhtimise kursus ja persoonibrändi kursus.
 - Viljandi Kutseõppekeskus (VIKK) on jätkanud kelnerikursuse osutamist ning alates 2023. aasta septembrist saavad Viljandi Gümnaasiumi õpilased soodustingimustel osaleda B-kategooria sõiduki juhtimise õppes.
 - 2023. aasta septembrist kehtib koostööleping Edumus School'iga, mille raames saab ühes aastas 20 Viljandi Gümnaasiumi õpilast omandada tasuta valikkursuseid Edumuse e-koolist.
- Põhi- ja suunakursuste läbiviimisesse on hakatud kaasama senisest enam valdkonnaeksperte ja praktikuid. Ühiskonnaõpetuse II kursust on kahel järjekorral õppeaastal aidanud külalislektoritena läbi viia kommunikatsioonibüroo SKIA Consult omanik ja juhtivpartner Randel Länts ning endine Haridus- ja Teadusministeeriumi asekantsler Kalle Küttis. Majandus- ja ettevõtlussuunale mõeldud turunduse kursus on läbi viidud turismi- ja kommunikatsiooniettevõtjate poolt ning kursuste elluviimisesse on olnud kaasatud Viljandimaa Arenduskeskus, OÜ VLND Burger, Postimees Grupp ning mitmed vilistlased.
- Eelmise arenguperioodiga võrreldes on rohkem panustatud rahvusvahelisse koostöösse ning 2023. aastast alates on Viljandi Gümnaasium Erasmus+ õpirände akrediteeringuga kool, mis on avanud võimalusi ainetevahelist lõimingut soodustavaks õpirändeks. Esimesed koolitusreisid toimusid 2023. aasta sügisel ning need jätkuvad kuni 2027. aastani.
- Jätkatud on lõimitud kursustega nagu näiteks Etnokursus, Praktiline ettevõtlus, ärikeeel, Viljandi kultuuri- ja kunstilugu.

Arenguperioodil jäid tegemata:

- Arenguperioodi jooksul ei õnnestunud taaselustada kogukonnapraktika kursust - Osalt pärssisid eesmärgi saavutamist koroonaviiruse levikust tingitud liikumis- ja osaluspiirangud. Pärast piirangute kadumist hakati teemat uuesti üles võtma. Uus õpilasesinduse mentor on loonud kontaktid kogukonnapraktika programmi eestvedajatega ning koos kaardistatakse võimalikud koostöökohad uueks arenguperioodiks.
- Õppekava arendus toimub endiselt ainevaldkondadest lähtuvast koostöövormist - Kuna kool oli arenguperioodi jooksul ümbritsetud mitmetest kriisidest, prioritseeris koolijuht õppearendustöö juures stabiilsust ning seetõttu jätkus töö juba tuttavates koostöövormides.

- Ainekavad pole ainetevahelise lõimingu valguses läbi teinud märkimisväärseid muudatusi - Õppekavaarendus on jäänud ennekõike ainevaldkondade põhiseks. See on üks võimalikke põhjuseid, mis pole silmapaistvaid uusi lõimingukohti ainete vahel tekkinud. Peamiseks mõjutajaks võib aga pidada tõsiasja, et erinevate kriiside juhtimine piiras juhtkonna võimalusi suuremahuliste muudatuste planeerimiseks ja rakendamiseks.

JÄRELDUSED: Arenguperioodil on loodud mitmeid uusi kursuseid ning nende disainimise ning läbiviimisele on kaasatud partnerorganisatsioone ning majaväliseid spetsialiste. Nende abil on võimalik tuua õppetöösse ekspertsust ning elulist valdkondadevahelist kogemust. Samas on oluline töö veel pooleli ning kuna 2024. aasta septembrist peab rakenduma uuendatud õppekava, mis vastaks riikliku õppekava nõuetele, seisab suur töö ees 2024. aasta esimesel poolaastal.

Ettepanekud uueks arenguperioodiks:

- Edasi minna õppekava arendustega ja võtta prioriteediks ainetevaheline lõiming. Tallinna Ülikooli poolt läbi viidud 2023. aasta õpetajaurimuse ning Harno poolt läbi viidud õpilaste rahuloluküsitluste tulemuste kõrvutamisel selgub, et samal ajal kui õpetajad hindavad enda poolt pakutud õpet eluliselt mõtestatuks, ei tunne õpilased õppetööd eluliselt mõtestatuna. Ainetevaheline lõiming on siinkohal võimalikuks lahenduseks. Sellest lähtuvalt on mitmed uued riigigümnaasiumid loonud rohkem lõimitud kursusi ning Viljandi Gümnaasiumil on siin osas uutelt gümnaasiumidelt palju õppida¹².
- Rakendada rohkem õppemetoodilisi lahendusi, mis soodustaksid erinevate õppeainete omavahelist lõimingut. Ettevõtliku kooli hindamiskomisjoni raportist selgub, et ainus valdkond, kus kool ei saanud kuldtasemele vastavat hinnangut, oli “õppemetoodilised lahendused”. Hindamiskomisjon tegi soovitusel kavandada tegevused, mis tagaksid ettevõtliku õppe TULEM põhimõtete rakendamise kõikide õpetajate poolt.¹³
- 2023. augustis toimunud meeskonnaseminaril pakkusid õpetajad rühmatöös välja, et õppekäikude juures peaks olema ka õppekäigu mõtestamise ülesandeid ning õppekäigud võiksid toetada ainetevahelist lõimingut.¹⁴

ARENGUKAVAST SÕLTUMATUD TÄHELEPANEKUD

Õpilaste ja töötajate vaimse tervise toetamine

Harno poolt läbi viidud õpilaste rahuloluküsitlustest võttis käesoleval perioodil osa rohkem õpilasi kui varasematel aastatel. 2022. aastal ja 2023. aastal vastas rahuloluküsitlusele vastavalt 51% ja 93% huvirühma jäänud õpilastest. 2023. aastal viidi küsitlus läbi rühmajuhendajate

¹² <https://docs.google.com/document/d/1q3N1HmfTP8SD4LLD7DuShtDBQAYmHZXjdqMcSiwdOic/edit?usp=sharing>

¹³ https://drive.google.com/file/d/1RxeaZle4XSq8H1T-iyqP4nDOYK6iOwn/view?usp=drive_link

¹⁴ https://jamboard.google.com/d/1ZAnqoaW4o3oi16HX5E1a-KN71DLzct88bzd1QU_u1xc/viewer?pli=1

tundides, mistõttu on osalejate osakaal sedavõrd kõrge. Kahe viimase aasta kõrge osaluse näitaja tõttu võime öelda, et saadud tulemused on usaldusväärsed.

Tallinna Ülikooli õpetajauurimusele vastas 2023. aastal 37 õpetajat, mis tähendab, et valimindused jäid napilt täitmata. See tähendab, et tulemuste interpreteerimisel tuleb arvestada veaprotsendiga 10-15%. Siiski on see näitaja piisav, et leida võimalikke arenduskohti. Nii õpilaste kui õpetajate küsitlustest tuleb välja, et järgmisel arenguperioodil tuleb pöörata rohkem rõhku koolipere liikmete vaimse tervise ja eneseregulatsiooni toetamisele.

Õpetajauurimuse tulemustest nähtub, et sarnaselt paljudele teistele riigigümnaasiumidele on õpetajate poolt tajutud oht läbipõleda pigem kõrge. Koolijuhi poolt läbi viidud arenguvestlused kinnitavad seda tulemust.

Kuigi tegu on üle-eestilist olukorda peegeldava näitajaga, tasub antud teemale siiski tähelepanu pöörata. Tööõnnelikoolituse raames tuli välja vajadus korraldada rohkem ühistegevusi, mis aitaksid tööga seotud pingeid maandada. Ettevõtliku kooli hindamiskomisjon pakkus välja, et kool võiks töötajate tunnustamise- ja motiveerimise korda uuendada.¹⁵ Nõnda on võimalik inimesi raske töö eest positiivselt esile tõsta ja seeläbi neid võimendada.

Õpilaste rahuloluküsitlusest tulevad esile mitmed vaimset tervist puudutavad punktid, mis väärivad eraldi tähelepanu. 2023. aastal lisandusid Harno rahuloluküsitlusele mitmed õpilaste vaimset heaolu käsitlevad punktid. Saadud vastustest tulevad välja järgmised tähelepanekud:

- Sarnaselt Eesti riigi keskmisele näitajale esineb meie kooli õpilaste seas probleeme õpimotivatsiooniga. 5-palli skaalal kujunes (5 = nõustun täielikult) tulemuseks 3.6, mis ei erinenud statistiliselt olulisel määral riigi keskmisest (3.5).
- Faktori “Toimetulekut toetavad emotsioonide juhtimise strateegiad” sisaldas järgmisi küsimusi: Mõtlen, et selles olukorras on ka häid külgi; Mõtlen, et see pole veel maailma lõpp, maailmas on hullemaidki probleeme; Mõtlen, mis on praegu parim, mida saan teha. Kooli keskmine tulemus oli 5-palli skaalal 3.3, mis oli statistiliselt olulisel määral kehvem kui riigi keskmine näitaja (3.5). See näitab, et meie õpilaste oskused ja teadmised strateegiatest, mis aitavad ennast maandada, ei pruugi olla kuigi head.
- Faktori “Akadeemiline taastenõtkus” tulemus 5-palli skaalal ei erinenud statistiliselt oluliselt riigi keskmisest näitajast (meil 3, riigis 3.1). Selle faktori all küsiti järgmisi küsimusi: Arvan, et saan kooliga seotud stressiga hästi hakkama; Arvan, et oskan koolitööga seotud pingetega hästi toime tulla. Tulemused näitavad, et õpilaste oskused õppetööga seotud stressiga toime tulla vajavad parandamist.
- Murettekitavaks võib pidada asjaolu, et viimase kolme aasta uuringute jooksul on järjepidevalt kahanenud õpilaste rahulolu õppedistsipliiniga. Õppedistsipliini faktorile vastavad järgmised küsimused: Minu klassis peetakse õppimist oluliseks; Minu klassis kuulatakse, kui õpetaja räägib. Kui 2021. aastal oli selle faktori tulemus 5-palli skaalal 3.9, siis 2023. aastal oli see näitaja juba 3.4, mis ei erinenud oluliselt riigi keskmisest (3.5). Tasub ära märkida, et riigi keskmine ei ole selle aja jooksul märgatavalt muutunud.

¹⁵ <https://drive.google.com/file/d/1RxeaZle4XSq8H1T-jycqP4nDOYK6iOwn/view?usp=sharing>

Kinnitatud direktori 26.03.2024
kk nr 1-2/24/20

Kokkuvõtvalt võib näha, et õpilaste sotsiaalset ja vaimset keskkonda puudutavates aspektides on märgata murenoote. Seetõttu on oluline pöörata tuleval arenguperioodil tähelepanu sellele, kuidas luua õpilaste jaoks sotsiaalselt turvaline ja motiveeriv koolikeskkond.